

מבשר טוב

ס"ג אחרי – קדושים תשפ"א

עיה"ק ירושלים תובב"א

א.

בפרשת השבוע [אחרי] (ויקרא טז, א) "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיךָ וְאֵל יְבֵא כָּל עַת אֶל הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לְפָרֹכֶת אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל הָאָרֶן וְגו'".

יש לדעת שהתחיל הפרשה באומרו דקאי אחר מות שני בני אהרן, אך עיקר ענין הסדרה הוא בסדר עבודת יום הכיפורים, הקרבת הקרבנות והשעירים, כניסתו של אהרן לבית קדשי הקדשים להקטרת הקטורת וכו'. ולכאורה אין מבואר מה שהקדים מיתת בני אהרן לפרשה זו, וכבר עמדו בזה במפרשים וברש"י.

ובאמת, יותר יש לשאול, דהלא עיקר חטאם של בני אהרן היה שנכנסו לקודש שלא ברשות. וכאן מיד אחר מיתתם מביא את מצוות הכניסה אל הקודש ברשות ובציווי. ועתה התמיהה תגבר, שאם יש דרך להיכנס לבית קדשי הקדשים באופן של מצוה, א"כ מדוע לא ציוה מצוה זו קודם לכן ואולי היה נחסך מיתת בני אהרן, דהלא הם כל כך חשקו להיחשק בנחשק, ואם היו מתירין להן, אולי היו נמנעים מלעשות באיסור.

וזאת כבר ביררנו בספר מבשר טוב יומא שאחר שנצטוו אהרן בסדר עבודת יוה"כ, הרי מאז קיים הזכות והמצוה להיכנס כסדר הזה ובעבודה הזו לקודש הקדשים אף שלא ביום הכיפורים עצמו. וא"כ גם נדב ואביהוא היו יכולים לקיים כסדר הזה בהיותם חושקים לקדושת הקודש, ולא היו צריכים לעשות באיסור.

ובאמת, לשון הכתוב מדויק ההיפך, דדיקא אחר מיתת בני אהרן באה מצוות סדר עבודת יוה"כ. וצריך ביאור.

ובפרשת השבוע [קדושים] (שם יט, א) "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם".

וברש"י כתב: 'מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל'.

וכבר נעמדו במפרשים לדייק מה נשתנה מצוות קדושה זו שנאמרה בהקהל ובאסיפה משאר מצוות התורה שלא מצאנו בהם ענין מיוחד שצריך להקהיל את כל העם להורותם, וצ"ב.

ב.

בענין מיתת בני אהרן והשפעתם למען מצוות ההתקרבות בבית קדשי הקדשים יש לומר, אשר כוונת נדב ואביהוא שנכנסו להקטיר אש זרה אשר לא ציוה ה', עשו זאת כי סברו שמוכרח להיות מעלה גבוהה של התקרבות עד לפני ה' בבית קדש הקדשים פנימה שכל איש ישראל יכול להגיע עדיה, אותה מעלה שאח"כ נצטוו עליה הכהן גדול ביוה"כ, סברו נדב ואביהוא שכל אחד צריך שיהא בו הכח והעלייה להתעלות למעלה זו.

ואכן, הם עצמם באמת עלו והצליחו, וכך מעיד עליהם קרא 'בקרבכם לפני ה' – שזכו להתקרבות מיוחדת זו עד לפני ה' כפי שהיה רצונם, ורק אח"כ 'וימותו' שמרוב הקרבה הגיעו עד מסירות נפש ומתו בבחינתם הגבוהה הזו.

וזו הייתה מטרתם – להביא השגה ודרגה בעולם, שיוכל כל איש ישראל לעשות כמוהם ולהתקרב עד לרום הדרגה, שיא ההתקרבות לבורא ית"ש, ושוב אין צריך להיות בזו העולם, אחר שכבר באו למעלה הכי גבוהה –

שיא העבודה וכבר אפשר למות על קידוש השם. וזאת רצו שיוכל כל איש ישראל להתקרב לפני ולפנים ולהתקרב אל ה'.

וסמך לדברינו נוכל לבאר בדברי הגמ' (סנהדרין נב.): "וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהוא מהלכין אחריהן וכל ישראל אחריהן אמר לו נדב לאביהוא אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור", ע"כ.

וזה ברור שהדברים כפשוטם אין להם משמעות, וכי הנהגה היו מבקשים, הלא הוא רק גאווה וגיאות לבקש להנהיג את הדור, וזה ברור שיש כאן גם כוונה עמוקה יותר.

ולדברינו יש לבאר כוונתם, שסברו שהם יוכלו להעלות את ישראל למדרגה יותר גבוהה, מה שלא עשו משה ואהרן, שיוכלו כל אחד ואחד מישראל להתקרב לפני ה' לפני ולפנים, כמו שהם עשו לבסוף.

וגם הם סברו שמשמע"ה ואהרן אביהם בדרגה כל כך גבוהה שהוא כמעט בלתי אפשרי שיהיה להם שייכות להדור, וכמו שכתבו בספה"ק בשם הבעש"ט הק' זי"ע שהצדיק הרוצה להשפיע על איש מבני ישראל, צריך להשפיל עצמו אליו כדי שיהיה לו שייכות עמו ואז הוא יכול לקרב אותו לעבודת השי"ת ולהשפיע עליו אף בגשמיות.

ברם על פי האמת אין זו הדרך הנכונה, כי לא שייך שיתקרבו כולם למעלה עליונה כזו להיכנס לפני ולפנים, אלא רק הכהן הגדול שהיה בו כח מיוחד של שליחות של כל ישראל יחד, הוא היה יכול להתעלות למעלה זו ולהיכנס לקודש הקדשים לפני ה', וזאת אשר נבאר עתה בעזהשי"ת.

ג.

ובכדי להשכיל בענין זה של שליחות כלל ישראל את הכהן גדול שהוא יהא לפני ולפנים בקרבה עליונה לפני ה' נקדים לבאר מה שפתחנו לשאול בפרשת קדושים, מדוע דווקא המצוות שבפרשת קדושים נאמרו בהקהל.

ויבואר, מפני סגולת וחשיבות מצוות הקדושה, הרי לא שייך שיזכה בה האדם בלא הכח של הציבור, כי היחיד לפעמים לא יכול להשיג בעצמו כל המעלות, ורק הציבור בכללו, יכול יחד לעלות ולהשיג מעלת הקדושה.

ומצינו בחז"ל כמה פעמים שלא היו יכולים להתיר ולעשות בלעדי כח הציבור. וכן הוא בסוגיית הגמ' בברכות (מז): וכן בגיטין (ל"ט): "מעשה ברבי אליעזר שנכנס לבית הכנסת ולא מצא עשרה ושחרר עבדו והשלימו לעשרה וכו'. והיכי עביד הכי, והאמר רב יהודה, כל המשחרר עבדו עובר בעשה, שנאמר (ויקרא כה, מו) "לעולם בהם תעבודו", לדבר מצוה שאני, מצוה הבאה בעבירה היא, מצוה דרבים שאני", ע"כ.

והיינו שעבר על איסור עשה בכדי לקיים מצווה דרבים. והביאור יש לומר שרק על סמך שנעשה לו כח הרבים, היה יכול באמת לעשות ענין זה.

וכן במשניות אבות (פ"ג מ"ו): "רבי חלפתא בן דוסא איש כפר חנניה אומר, עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם וכו', ומנין אפילו חמשה וכו', ומנין אפילו שלשה וכו', ומנין אפילו שנים וכו', ומנין אפילו אחד וכו'", ע"כ.

והיינו שמעלת השארת השכינה אינה שווה ביחיד או בשניים כמו שהיא בחמשה או בעשרה וכו' – כי כל כמה שיש יותר ציבור יחד, השראת השכינה רבה יותר.

וכן במשניות ברכות (פ"ז מ"ג): "כיצד מזמנין, בשלשה אומר נברך, בשלשה והוא אומר ברכו, בעשרה אומר נברך אלהינו, בעשרה והוא אומר ברכו וכו', במאה הוא אומר נברך ה' אלהינו, במאה והוא אומר ברכו, ובאלף הוא אומר נברך לה' אלהינו אלהי ישראל, באלף והוא אומר ברכו, ברבוא אומר נברך לה' אלהינו אלהי ישראל אלהי צבאות יושב הכרובים על המזון שאכלנו", ע"כ. ונמצא כנ"ל שכל כמה שיש יותר אנשים יחד, אזי ההשפעה גדלה והשכינה שרויה בחוזק יותר.

ולא רק כח הציבור הכללי מתעלה, אלא אף גם כל יחיד ויחיד שנמצא בתוך הציבור, מרויח גם הוא באופן פרטי מהשתתפותו עם הציבור, וכדברי הגמ' בתענית (ח): "אמר רבי אמי, אין תפלתו של אדם נשמעת, אלא אם כן משים נפשו בכפו. שנאמר "נשא לבבנו אל כפים". [איני והא] אוקים שמואל אמורא עליה ודרש "ויפתוהו בפיהם ובלשונום יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו", ואף על פי כן "והוא רחום יכפר עון וגו'". לא קשיא, כאן

ביחיד כאן בצבור, "ע"כ, ופירש רש"י שם: "בצבור, תפלתם נשמעת, ואף על פי שאין לב כולם שלם, כדכתיב "ויפתוהו בפיהם בדברים", לשון רבים. ביחיד, אינו אלא אם כן לבו מכוון", ע"כ.

ומוכח, דכיון שנמצא היחיד בתוך הציבור, הרי תפלתו מתקבלת הרבה יותר אף שאינו כל כך מכוון בה, וגדול כח היחיד שנמצא בתוך הציבור מיחיד שנמצא בגפו.

מעשה מובן שסגולת עבודת יום הכיפורים שמוטלת על אהרן הכהן, הרי כוחו מגיע מכך שכל הציבור כולו עומד מאחוריו ומתפלל יחד עמו על זכות ישראל, ורק בזאת יבוא אהרן את הקודש, כי לא יוכל לגשת לפני ולפנים בלעדי שיש ציבור ישראל שעומדים בתפלתם עליו ומכוונים דעתם יחד בתפלתם.

ובאופן כזה שעמדו כל ישראל והשתתפו בתפלתו של אהרן ובכל סדר עבודת היום, על ידי זה היה יכול אהרן הכהן לפעול פעולתו לטובה בקודש פנימה בכח הציבור, ובלעדי הציבור, לא היה זוכה הכהן גדול למעלה זו.

ועך דרך זו כתב א"ז בספה"ק תולדות אדם (למוצאי יוה"כ) על דברי הגמ' ביומא (ע). ויום טוב היה עושה לאוהביו, וכך פירש ענין אוהבי הכהן גדול, זל"ק: " ויום טוב היה עושה לאוהביו בצאתו בשלום מן הקודש. ולכאורה אמאי דוקא 'לאוהביו'. אלא בשעה שיצא בשלום מן הקודש היה יודע כי לא בכוחו עשה ופעל כל זאת, כי אם גם כן בכח אוהביו שהיו עוזרים לו בתפלתם ויחודם. כי כשיש לאדם אוהבים, יכולים לפעול לו טובה הרבה. על כן כשיצא בשלום מן הקודש, היה עושה סעודה לאוהביו דוקא, כי הם היו מעוזרים אותו בקדושתם ויחודם, שיוכל לפעול כל זאת", עכ"ל"ק.

וכן מתבאר מה שאומרים בפייט (אחר סדר העבודה) ליום הכיפורים 'אשרי עין ראתה קהל קדושים רוגשים בבית קדשי הקדשים'. ולכאורה מה הכוונה שהקהל רוגשים בבית קדש הקדשים, וכי כל הקהל נכנס לקודש, הלא הקהל היה ממתין לכהן גדול בחוץ. ברם לדברינו שפיר דמי, כי הכוונה היא שהקהל רוגשים בפנים על ידי עמידתם בחוץ, דכיון שלבם אתו עמו עם הכהן גדול בפנים, כי היה נכנס רק בכוח הציבור, א"כ הרי זה כאילו הם רוגשים בפנים, ודו"ק.

ד.

וכמו כן הוא בכלל בעצם כח ההנהגה שנתן השי"ת כח לצדיקי הדור להנהיג את בני ישראל, שיכולים לעשות כן רק על ידי הכח של הציבור שנותן להם אמונם ומתפלל עליהם תדיר שיוכלו להנהיגנו על מי מנוחות, ובלעדי הציבור שרוצה לקבל את ההשפעה, לא יוכלו המנהיגים להנהיג ולא המונהגים להינהג.

והנה הביאור הזה, יסודו בדברי כ"ק אמו"ר זצוקללה"ה בספה"ק חלקת יהושע בפרשתן (ריש פר' אחרי) ועל פי מה שהביא מאת מרן אור שבעת הימים בעש"ט הק', וזל"ק בחלק": "[אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו]. להבין הענין של נדב ואביהוא".

"כמ"ש בשם הבעל שם טוב זצלה"ה, 'עמדו ואשמעה [מה יצוה ה' לכם (במדבר ט, ח)]. שהצדיק זוכה לשמוע ציווי ה' על ידי שישראל עומדים באחדות".

"וזה שאיתא כמדומה בספרים על זמירות שבת, 'צרורא דלעילא וביה חיי כלא ויתרבי חילא ותיסק עד רישא'. [והביאור]: דאפילו צדיק גדול מאוד צריך לקשר עצמו [למטה] על כל דרגות הנמוכים, בבחינת 'והחיות רצוא ושוב'. וצדיק במדריגה נמוכה צריך לקשר עצמו [למעלה] בכדי שישג שלימותו".

וזה 'צרורא דלעילא' התקשרות הוא לטובת הצדיק הגדול, בכדי 'חיי כלא' שישג החיות. ולצדיק שאינו במדריגה [זו], הוא לטובתו בכדי שיוכל להשיג. וזה 'ויתרבי חילא ותיסק עד רישא'".

"וענין משה רבנו עליו השלום היה להתקשר עם כל ישראל, אפילו בדרגות הנמוכים. אך בני אהרן - מדרגתם היה של לעתיד, שכל אחד יהיה בבחינת קומה שלמה. אך כל זמן שלא ניתקן החטא הראשון מוכרח להיות בבחינת מקבל ומשפיע".

"וזה מרומז 'שני בני אהרן' בבחינת נפרד, אז 'בקרבנתם לפני ה' וימותו' שנתבטלו ממדרגתם. כך השם יתברך יזכני להיות מעובדי השם יתברך בכל לבב באמת ובתמים, אמן כן יהי רצון", עכ"ל"ק.

ויסוד דברי מרן בעש"ט הק' הובא בספה"ק (אור החכמה פר' בהעלותך, מקור מים חיים פר' נח) על פי משל נפלא לתפיסת ציפור על ידי כמה אנשים, שלא שייך שיתפסוהו בלי שישתוו יחד לאותה כוונה, וז"ל: "וזה ענין

ששמעתי מהרב הבעש"ט נבג"מ שאירע לו באיזה זמן שהיה עומד ומתפלל עם חברים שלו תפלה בציבור, והנה החברייה לא האריכו כמותו וסיימו תפלתם הרבה מקודם והמתינו עליו זמן רב, וכשנתארך להם הזמן להמתין, פנה כל אחד מהם לדרכו להצטרפות שלהם, ואחר זמן חזרו ונתקבצו לבית התפלה והמתינו עד שסיים תפלתו. אמר להם אחר כך הבעש"ט הנה בזה גרמתם פירוד גדול במה שהלכתם לדרככם והנחתם אותי לבדי".

"והמשיל להם משל, כי ידוע טבע העופות ליסע בחורף אל ארצות החמות, והנה פעם אחת ראו יושבי המדינות ההם בתוך העופות עוף אחד יפה ומהודר מכל הגוונים שבעולם, שלא ראו כמוהו מעולם, והוא יושב על עץ גבוה שאי אפשר לעלות אליו לתפסו, וכששמע המלך מזה העוף ציוה לקבץ הרבה אנשים, ויעמדו זה על כתפיו של זה, עד שיוכל העליון לתפוס בידו את העוף להביאו אל המלך, והנה בעת שעמדו האנשים כך זה על זה, התחילו התחתונים שבהם להתפזר אנה ואנה, עד שהעליונים שבהם נפלו ונתפצעו, והיו למשל ולשנינה, ולא עלה בידם כלום, כי עיקר כוונת המלך היתה שיהיו כולם מקושרים יחד ויהיו זה על זה. ע"כ המשל".

"ומזה אנו למדים ענין ואהבת לרעך כמוך, שצריך שיהיה ביניהם התקשרות חזק שיהיו כולם דבוקים באהבה וחיבה, ולא יתפרדו זה מזה, וכן אמר להם הבעש"ט הנה טוב היה כשהייתם מחוברים עמי בתפלה, אבל כשעזבתם אותי לבדי וכל אחד פנה לדרכו, הנה נפל הכל, ומה שרציתי להשיג פרח גם כן ממני", עכ"ל"ק.

ועתה אחר ביאור זה, מבואר היטב מדוע מצוות קדושים תהיו הייתה צריכה להיאמר בהקלה דייקא, כי לרוב גדולת ומעלת מצוות הקדושה, הרי רחוק מן היחיד להגיע עדיה בעבודה עצמית, ורק על ידי הקהלת כל הציבור יחד וכולם יחד מקבלים עליהם עול הקדושה, יש בכוח הציבור להתגבר יחד ולהתעלות למעלה זו.

ושוב הראוני שכדברנו כתב בספה"ק שם משמואל (ריש פר' קדושים) שענין מצוות הקדושה, יכולה להתקיים אצל ישראל רק על ידי הכלל כולו, וז"ל"ק: "קדושים תהיו. פרשה זו נאמרה בהקהל, הענין דמצד הכלל יכולין להיות קדוש, לא איש פרטי מצדו וכ"ק זקני האדמו"ר הגדול זצוקל"ה מקאצק אמר בזה"ל איך יכולין להיות קדוש, אך מצד כי אני ד' אלקים, עכ"ל הטהור. והכוונה דמצד שיש בכל ישראל חלק אלוך ממעל, ע"י כן מגיעין לקדושה, וז"ש דבר אל כל עדת בני", מצד הכלל כנ"ל, וכל כמה שאדם מקרב א"ע להכלל, כמו כן מקבל הקדושה, ושבת הוא רזא דאחד ונעשין כולם כלל אחד, וזה הוא כמקבלי מתן נחליאל שאז נאמר לישראל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", עכ"ל"ק.

ה.

עתה גם יובן מדוע לא שייך שיתעלו כמו שחשקו נדב ואביהוא – שיוכלו כל איש ישראל בכל עת ובכל מצב להיכנס לפני ולפנים ולהתקרב לפני ה' ממש במסירות נפש. כי עבודה גדולה זו אינה ראויה שתהא לכל אחד, ואין היא אלא בצירוף הכלל כולו והעמידה מאחורי איש אחד שליח ציבור הכהן הגדול מאחיו שייכנס לפני ולפנים, יבוא לפניהם ויצא לפניהם ויעשה המעשה בצירוף כל כח ישראל יחדיו.

אמנם, סדרן של הפסוקים בפרשתן מלמדנו דמיהא השפעה פורתא עשו בני אהרן במיתתם ובחשקם הרב להעלות את ישראל לדרגה זו. דלכן נכתב סדר עבודת יוה"כ בפרשה מיד אחר זכירת מיתת בני אהרן, כי זאת הצליחו בקדושתם לפעול את עצם העבודה הזו – שתוכל להיות לכלל ישראל כולם על ידי שליח ציבור בקודש הקדשים ביום הכיפורים.

ונמצא, שעל ידי מסירות נפשם של נדב ואביהוא שהתקרבו על לפני הקודש, בזה השפיעו שאכן יוכל להיות שיש לישראל בחינה זו. אבל לא כמו שרצו שיהא לכל אחד ובכל זמן, אלא אחד מיוחד כהן גדול שהוא יהא שליל ציבור שרק בכוחם של כל ישראל המכוונים עמו – יוכל להתעלות למעלה זו ולהעלות עמו את כל ישראל לקרבת אלוקים.

אבל זאת ברור, מעלות מסוימים ודרגות עילאות שאין היחיד יכול להתקרב אליהם בלעדי ציבור העומד מאחוריו ומכוון לטובתו ועוזר ומסייע לו להשפיע עליהם מקדושתו. ולכן לא שייך שתהא מצוות עבודת יום הכיפורים וקרבת האלוקים מוטלת על כל אחד, ורק ציבור שלם יכול להתקרב על ידי כהן גדול אחד.

וכן הוא בכל דבר שיש בו ענין גבוה יותר מן העם, דוגמת עבודת כהן גדול לפני ולפנים, כמו הנהגת הציבור שניתנה לצדיקי ומנהיגי הדור, הרי אינם יכולים לעשות פעולתם בלי שיהיה להם תמיכת ועזרת הציבור, וכל כמה שייסיעו בידם יותר, כך יוכלו להשפיע על הציבור יותר לטובתו.

זוהי היה ענין עבודת יום הכיפורים על ידי הכהן גדול בקודש הקדשים, שלא היה שייך שיהיה בחינה זו לכל אחד, כי רק כוחו של כלל הציבור יכול לבוא למעלה זו, ונקודת תמצית כוחו של הציבור הוא בשליח אחד שהוא מורם מעם ועושה למען כולם.

והלום הראוני שכמאמרינו כתב בספה"ק תפארת שלמה (סוף פר' אחרי), וזל"ק: "ומאת עדת בני יקח כו'. פרש"י שיהיה משל צבור. יש להתבונן מה קא משמע לן בזה הלא כל הקרבנות של כה"ג אפי' החביתין שבכל יום היו ג"כ מקופת הקהל חוץ מפר יום הכפורים שהי' משלו.

רק יש לרמז בזה עפ"י מ"ש בשם הרב הגאון אדומ"ו מוהר"י מפרשעדבארז זלה"ה על מ"ש והכהני' והעם העומדים בעזרה. פי' שהעם עמדו בעזרתו בתפלה ותחנונים עבור הכה"ג שיקובל עבודתו ברצון. כי האמנם הוא מובחר האנושי מכלל ישראל. אעפ"כ לא הי' בכחו לגשת אל הקדש בלתי סעד ועזר מבני אשר נתנו בו כח. וז"ש והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו. ר"ל גדולתו הי' מכח אחיו כלל ישראל המסייעים אותו.

וכיוצא בזה שמענו אומרים בשם הרב הקדוש מוהר"מ מענדלי מפריסטוג זלה"ה מ"ש בגמ' הארון נושא את נושאי רמז לצדיק הדור הוא נושא את נושאי שהוא נושא את התלמיד' הנלווי' אליו כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף. אך צריך להיות מקודם אתערותא דלתתא מן התלמידים עי"ז נתרבה כח הרב להיות נושא את נושאי להגביהם למעלה לתקנם דוגמת הארון שהי' נושא את הכהרם הנושאים אותו כמ"ש והי' כאשר נתקן כפות רגלי הכהנים וכו'.

זוהי ג"כ רמז כאן בפ' הזה ומאת עדת בני יקח. לשון עדים גם לשון דעת. כי מכח הדעת של בני יקח הכה"ג הכח בעבודתו אל הקודש פנימה. וז"ש בנדב ואביהוא בקרבתם לפני ה'. שהלכו להתקרב לעבודה מעצמם ומכחם לכן וימתו. (וז"ש וידם אהרן וכו' בקרובי אקדש כו' כמבו' במ"א), עד כאן לשון קדשו, והדברים ברורים ומאירים כפי שהארכנו לעיל.

1.

בנתיבות מאמר זה, יש לשים העיון בדבריו הנודעים של דו"ז מרן הרה"ק בעל ארון עדות (בפר' אחרי עמ' רטז) במעלת עבודת איש ישראל בעת הזו שיכולה להגיע כמו מעלת הכהן גדול ביום הכיפורים.

זוהי לשון קודשו: "וזוהו הרמז שנכנס הכהן הגדול לבית קדשי הקדשים בבגדי פשתים דוקא, כלשון הכתוב: פשתים ילבשו. דלכאורה הלוא גם בקדשי הקדשים היה זהב, כמו הכפורת והכרובים, ולמה הקפיד דוקא כל בגדי הכהן גדול שלא יהיו אלא פשתים. אך פשתים"ם אותיות שפתי"ם, להורות: שכל עבודת יום הכפורים הנעשה לפני ולפנים אפשר לעשות גם לדורות בתורה ותפלה עבודת שפתי"ם, על דרך: ונשלמה פרים שפתינו".

"והעושה עבודה זו בשלימות, הוא ממש בבחינת כהן גדול ביום הכפורים, ויכול לפעול ישועות עבור ישראל. ולא רק ביום הכפורים, אלא גם בשאר ימות השנה בכל עת תמיד, כי בזמן המקדש היה יכול להיות זמן מוגבל מתי יבוא אל הקדוש פנימה, אבל עתה בזמן הזה שאין לנו מקדש, וישראל שרויין בצער ר"ל וצריכים לישועה בכל עת ובכל שעה, אין שום הגבלה כלל, ויכול אדם לשפוך שיחו לפני ה' בכל עת שירצה", עד כאן לשון קודשו.

והנה לכאורה לפי דרכנו לעיל בביאור עבודת הכהן גדול רק בכוחם וזכותם של הציבור, א"כ הלא איך יתקרב כל יחיד ויחיד למעלה זו.

ברם, יש לבאר ולומר שבאמת דבריו הקדושים יתקיימו, באותן המידות והתנאים שהוצרך הכהן גדול בזמן שבית המקדש היה קיים. וכמו שבזמן בית המקדש הגיע הכהן גדול למעלה זו רק על ידי כח הציבור. כמו כן דברי מרן ארון עדות שכל יחיד יכול להגיע לעבודה זו, הוא רק בתנאי שהוא מחובר ומקושר עם הציבור באופן מעולה ובשלמות הראוי שדואג ואיכפת לו מכל השייך עמו, וכמו שנתבאר, אבל היחיד שפועל פעולתו לבד ואין לו שייכות עם הציבור, באמת לא יוכל להגיע למעלת עבודת הכהן גדול ביום הכיפורים.

ואדרבה דבריו אתי שפיר בכהאי גוונא, דבאמת איך שייך שיזכה אדם למעלה זו בזמן הגלות, אמנם, אם יש בו כל כוחות שהיו לאהרן הכהן, הרי יכול כל אדם גם להגיע למעלת עבודתו אם יקיים תנאים שהיו בו באהרן הכהן.

וסמוכין לדברי קדשו, יש להביא מגמרא ערוכה בשלהי מסכת מנחות (ק.י): "אמר ריש לקיש, מאי דכתיב (ויקרא ז, לז) 'זאת התורה לעולה ולחטאת ולאשם'. כל העוסק בתורה, כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. אמר רבא, האי לעולה למנחה, עולה ומנחה מיבעי ליה. אלא אמר רבא, כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה

[ולא חטאת] ולא מנחה ולא אשם. אמר רבי יצחק, מאי דכתיב (ויקרא ו, יח) 'זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם', כל העוסק בתורת חטאת, כאילו הקריב חטאת. וכל העוסק בתורת אשם, כאילו הקריב אשם" ע"כ.

הרי מבואר אפשרות כזו של הקרבת קרבנות, באין צורך בהבאת הקרבן לבית המקדש, כי אם בעסק תורת חטאת אשם ועולה, חשיב בידו כמי שהכבר הקריבם על גבי המזבח כדברי הרה"ק ארון עדות הנ"ל.

ודברי ארון עדות קאי גם על עבודת יוה"כ שיכול כל איש ישראל להגיע אליה ולמעלתה. אך זאת יהיה רק ביקום בו תנאי עבודת הכהן גדול, שכשם שהיה כהן גדול שליח ציבור, כך צריך שיהא האדם מחובר ומקושר עם הציבור, וכמו שלהלן לפנינו מבואר יותר בס"ד הדרך הנכונה להיות מחובר עם הציבור, ועי"ז יזכה למעלת עבודת הכהן גדול.

ז.

עתה, משהובנה כוונת פעולתו של שליח הציבור, נוכל לבאר בנוסף מה שכבר הזכרנו לעיל, שכמו כן כל יחיד ויחיד שואב כמו כן כוחות והשפעות מעצם היותו חלק מן הציבור. וכמו שהבאנו שבכח התפלה, הרי שהמתפלל עם הציבור, עולה תפלתו בשלמות אף אם לא כיון בכל כוחו, דלא כיחיד שמתפלל לעצמו, שרק אם מתפלל בשלמות הכוונה, זוכה שתתקבל כראוי.

והראיה למעלה מיוחדת זו שיש לציבור היא מצוות אמירת קדושה שאין היחיד יכול להתעלות בה בלא ציבור, כנודע דעת רבינו יונה במסכת ברכות (דף י"ג מדפי הרי"ף, ד"ה ונקדשת, עיי"ש) שקדושה אפשר לאומרה רק בציבור.

והיינו, שיש מצוות שאין שום חילוק והבדל בין אדם צדיק גדול שאינו יכול לעשות המצווה בלעדי עזרתם של כמה אנשים אף שיהיו פשוטים ככל שיהיו, ורק עשרה אנשים שהם יחד בציבור יכולים לומר קדושה, כי זה כח מיוחד שיש רק לציבור ואף יחיד לא יכול להגיע למעלה זו.

אמנם, אחר שנתאספו הציבור, אז מתעלה היחיד למעלות רמות על ידי מצוות הקדושה, וכנודע מעלת אמירת קדושה ואהבת הבורא לישראל באותו זמן, אבל כוחו ואהבתו של היחיד באה לו, רק מכח היותו מחובר לעדה קדושה, ציבור של עשרה בני אדם ששכינה שרויה ביניהם.

וממילא מובן שכל כמה שמחבר עצמו האדם עם הציבור יותר ויותר, הרי הוא מחזק את מעלת נפשו ואת קדושתו יותר, כי כמו שתפלתו מתקבלת למעלה בשלמות בהיותו יחד עם הציבור, כמו כן כל מעשיו וכל פעולותיו הפרטיים גם כן מתעלים, שהרי הוא במהותו מחובר לציבור ומתקשר עימם, ועי"ז כל מעשיו במעלה מרובה יותר.

ובביאור מפורט יותר, הלא אדם שמחובר ומקושר לציבור, ועוזר ומסייע לכל מי מהציבור בכל עת, הרי הוא עצמו נעשה חלק מן החבורה, חלק מהעדה שנמצאת יחד, ובכך, כל מה שעושה וכל מצוה או דבר טוב שפועל לשם שמים, מתעלה ומתחזק בכח הציבור.

ואין הכוונה סתם לעמוד בתוך הציבור בבית בכנסת וכו' אלא להיות עם הציבור בכל מצביהם, בקשקש פנימי ועמוק שיהא איכפת לו מה נעשה עם כל אחד ואחד בתוך הציבור. – זה מעלת ההקהל שעל ידה זוכים להשפעת הציבור.

ועוד נקודה יש להוסיף, דיש עזרה וסיוע מיוחד משמיא שמגיע למי שרוצה וחפץ להתקרב להשי"ת, כמובא בחז"ל (קידושין ל:): "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו, לא יכול לו", והוא עזרה מיוחדת שהשי"ת נותן לישראל לעמוד נגד היצה"ר.

ברם, לעזרה זו זוכים רק על ידי הקב"ה שמשרה שכינתו לישראל על ידי הציבור, והיינו שאם האדם יהא מחובר ומקושר לציבור כראוי, אז יזכה ביתר שאת לעזרת וסיוע הבורא, שהרי הוא משרה שכינתו בתוכינו על ידי שנהיה יחד עם הציבור. וכל כמה שיתקרב האדם ויחיה מעשיו ודאגתו יחד עם הציבור, יזכה לעזרה זו משמיא יותר ויותר.

ואפרש מילי בלית ברירה באופן ברור יותר.

זאת ידוע מאמר אא"ז היהודי הקדוש מפרשיסחא זצללה"ה, שבכל דבר ומידה שבעולם יש 'כור המבחן', לדעת ולבדוק עצמו האם עובד הוא את השם יתברך עבודה אמיתית בדבר הזה אם לא, וכעין כור המבחן שיש לזהב ולכסף, כן יש לכל דבר רוחני וגשמי סלע אבן הבוחן שיכול לבדוק ולבחון, לידע מצבו במידה זו אם מתנהג בה כהוגן או לאץ

ודוגמא לבחינה כזו הזכרנו ביא"צ של הרה"ק הרבי ר' ירחמיאל מפרשיסחא זצוקלה"ה (ח' אייר העעל"ט) בביאור מצוה האמונה, שעיקר הגדרתה היא 'אמונה שלמה' שאין אחריה שום הרהור ומחשבה, ומידת הבוחן לראות אם אכן עומד המעלה זו, הוא בעת שבאים עליו יסורים וכדומה, שאין לו טענות והרהורים, אלא יודע שהכל מזגרת עליון.

וכן נמי הוא בעניינו דאיירינן באחדות ישראל וההתחברות לציבור, אזי המבחן הוא, אם באמת מפריע לו שיש אחד שמתהלך במחנהו, אחד מאנ"ש א ביאלא'ער חסיד, ויש לו צרה, קשה לו פרנסה, ילדים רפואה וכו', האם צערו נוגע אליך, מפריע לך, או שאינך חושב עליו, כי לא נוגע אליי צרותיו של השני.

ובאמת, בשביל לחזק הקשר ולעשותו מחייב אין מן הנצרך תמיד להוזיל ממון בשבילו, כי לפעמים יעזור לו בממון ודמים, אבל לפעמים מילה טובה, עידוד ראוי, ניחום ואפילו התעניינות בשלום חברו, כל כך יכולים להוסיף וליתן הרגשה עילאית שיודע שיש מי שחושב עליו ויש מי שמחובר עמו בציבורו ומכוון עליו לטובתו.

וכך מתנהג אחד שבאמת מחובר עם הקהל, שמח בשמחת השני והולך לשמחותיו באהבה ולא כמי שכפאו שד צריך לבוא לומר מזל טוב.. אלא בשמחה ובששון כי הוא ידידו משכבר הימים, ועמו אני מתחבר לטובת התעלות כלל ישראל. ולהיפך ח"ו להיות משתתף בצערו ולהרגיש את כאבו, זהו האבן הבוחן של ההשתתפות הנכונה עם הציבור.

וח"ו יש מי שבשבילו הקשר עם הציבור מסתכם בכך, שמנסה לראות מה יכול להרוויח מהציבור.. איפה יכול לקבל מה שמקבלים רק על ידי שמחברים לציבור וכדומה, וזה אינו קשר נכון, כי דואג לעצמו ואינו מכוון כלל לתועלת כלל הציבור. ואף שדברים הללו מחזקים את היחיד וכח הציבור גדול לעשות דברים שאין היחיד יכול לעשות לבדו, אבל בוודאי שעיקר הצלחת והשפעת הציבור הוא רק על ידי שכל יחיד שבה מתפלל ומכוון לטובה כולה, ואז מתחזק ומתעלה ענין הציבור כולו – שיכולים יחד להביא השפעות ודרגות גדולות.

וכל הגאולה השלמה תלויה בענין זה, כמו שמובא בספרים הקדושים שאם הייתה אחדות נכונה בין כלל ישראל והיו יחד מתעלים כציבור, היה כבר בא משיח והיו ישראל נגאלים בגאולה שלמה, ואך בגלל מחלוקות ופירודים בתוך הכלל, לכן מתעכבת ומתאחרת הגאולה, כי זאת היא עבודת הסט"א בזמנים אלו לפרד בין ישראל שלא ירגישו אלו את אלו, ואנו עבודתנו איתנה נגדו להתאסף ולהיקהל יחדיו ולהתעלות יחד למעלות שרק כלל ישראל יחד יכול לפעול.

יעזור השי"ת שנזכה להשפעות הציבור הללו ולהתעלות נכונה, עדי נזכה לביאת גואל צדק במהרה בימנו אמן.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com